

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 11.9.2009
COM(2009) 466 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

Spre o politică maritimă integrată pentru o mai bună guvernare în Marea Mediterană

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

Spre o politică maritimă integrată pentru o mai bună guvernare în Marea Mediterană

1. INTRODUCERE

Consultarea publică amplă care a condus la adoptarea politicii maritime integrate a UE în 2007 a acordat un sprijin important ideii că o activitate economică maritimă sporită și protecția mediului pot fi conciliate, o relație simbiotică putând să se dezvolte între acestea, în măsura în care se instituie o guvernare adecvată și mecanisme transversale.

Mediterrana constituie un exemplu perfect de regiune maritimă în care activitatea umană ar putea obține, din activitățile legate de mare, avantaje economice mai ridicate asociate cu un impact mai scăzut asupra ecosistemului. Cu toate acestea, realitatea constă în existența a mai mult de 20 de state de coastă cu niveluri foarte diferite de dezvoltare economică și de capacitate administrativă, între care există dezacorduri politice inclusiv în ceea ce privește delimitarea spațiilor teritoriale și maritime. Spre deosebire de alte mări semi-închise, cum ar fi Marea Baltică sau Marea Neagră, o parte importantă a Mării Mediterane este formată din mare liberă, ceea ce implică probleme specifice de guvernare.

Șapte dintre statele de coastă sunt membre UE, două sunt țări candidate iar trei sunt țări potențial candidate, intrând în domeniul de aplicare al politicii de extindere a UE. Celelalte state întrețin relații intense și bine consolidate cu UE, în special prin intermediul politicii europene de vecinătate. Toate statele în afară de unul sunt membri ai Uniunii pentru Mediterana.

Prezenta comunicare evidențiază mecanismele și instrumentele care trebuie mobilizate pentru finalizarea unei abordări integrate privind guvernarea activităților maritime în bazinul mediteraneeen. Aceasta își propune să completeze diferitele acțiuni sectoriale promovate de UE în zona mediteraneeană. În timp ce politica maritimă integrată se adresează în primul rând statelor membre, prezenta comunicare pledează în favoarea unei cooperări globale mai strânse cu partenerii mediteraneeni care nu fac parte din UE, la nivelurile adecvate.

2. PRINCIPALELE PROVOCĂRI

Provenind din cele mai mult de 450 de porturi sau destinat acestora, comerțul mediteraneeen reprezintă, în volum, 30% din comerțul maritim mondial, Mediterana concentrând și un sfert din traficul mondial de hidrocarburi. Coastele acesteia găzduiesc mai mult de 150 de milioane de locuitori, cifră care se dublează în timpul sezonului turistic. În această zonă își desfășoară activitățile jumătate din flota de pescuit a UE, în special navele artizanale și cele de mici dimensiuni, în timp ce producția acvicolă marină se dezvoltă din ce în ce mai mult. Resursele piscicole sunt supuse și presiunii exercitate de navele din sudul Mării Mediterane și din țările terțe.

Această presiune ridicată care este exercitată asupra ecosistemului mediteraneean, provenind din activitățile economice, se află în continuă creștere. În timp ce sectorul este afectat în mod grav de criza economică actuală, se prevede, pe viitor, o nouă expansiune a traficului maritim ca urmare a creșterii nevoilor de transport de pasageri, turiști și mărfuri, inclusiv energie. Turismul de croazieră, de exemplu, s-a dezvoltat în mod rapid, principalele porturi ale Mediteranei primind fiecare, anual, mai mult de 1 milion de turiști aflați în croazieră. Infrastructurile, serviciile turistice și facilitățile de agrement continuă să se dezvolte în zonele de coastă, care sunt deja dens populate și construite (în mai multe zone de coastă din Italia, Franța și Spania, rata zonelor construite în primul kilometru de bandă de coastă depășește deja 45%).

Intensificarea constantă a activităților economice și umane a cauzat o degradare importantă a mediului. Mediul marin vulnerabil din Mediterana este victima combinației periculoase dintre poluarea terestră și cea provenind de la nave, deșeuri, deteriorarea biodiversității, pescuitul excesiv și degradarea zonelor costiere. Marea Mediterană a fost clasificată, în cadrul MARPOL, drept „zonă specială” atât pentru hidrocarburi, din 1983, cât și pentru gunoi, începând cu mai 2009¹. Uniunea pentru Mediterana a inclus printre prioritățile sale depoluarea Mediteranei². Litoralul său este din ce în ce mai amenințat, în aceeași situație aflându-se și patrimoniul său cultural și natural unic cuprinzând mai mult de 400 de situri UNESCO.

Regiunea mediteraneeană este identificată de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice drept „zonă sensibilă” și este expusă unor riscuri ridicate de inundații, eroziune costieră și accentuare a degradării solurilor³, care sporesc în mod dramatic nevoia de a dispune de instrumente care să faciliteze adaptarea la schimbările climatice. Imigrarea clandestină pe mare reprezintă una dintre principalele preocupări din regiune, necesitând cooperarea cu partenerii mediteraneeni în scopul combaterii acestui fenomen și al prevenirii pierderilor de vieți umane.

3. SPRE O MAI BUNĂ GUVERNANȚĂ MARITIMĂ

Pentru a răspunde provocările enumerate anterior este nevoie de soluționarea a două deficiențe ale guvernantei. Prima: în cea mai mare parte a statelor mediteraneene, fiecare politică sectorială este aplicată de către propria administrație și, în mod similar, fiecare acord internațional este executat în conformitate cu regulile sale specifice; ca urmare a acestei situații este dificilă obținerea unei vederi de ansamblu asupra impactului cumulat al activităților maritime, inclusiv la nivelul bazinului. A doua: deoarece o mare parte a spațiului marin este format din mare liberă, este dificil pentru statele de coastă să planifice, să organizeze și să reglementeze activități care le afectează în mod direct apele teritoriale și zonele de coastă. Combinația acestor două elemente generează o situație în care politicile și activitățile tind să evolueze în mod izolat unele de altele, fără o coordonare reală între toate sectoarele de activitate care au un impact asupra mării, sau între actorii locali, naționali, regionali sau internaționali. În plus, intră în calcul și alte aspecte esențiale pentru o bună guvernare: participarea părților interesate, transparența procesului de decizie și implementarea regulilor stabilite prin acord.

¹ Anexa I la MARPOL (hidrocarburi) și anexa V la MARPOL (gunoi).

² Declarația de la Paris din 13.7.2008 și trimiterile privind inițiativa „Orizont 2020”.

³ SEC(2008) 2868.

3.1. Rolul statelor de coastă mediteraneene

Realizarea unei abordări strategice și integrate la nivel național stă la baza procesului de elaborare a unei politici maritime integrate⁴. Statele membre mediteraneene sunt încurajate să își continue eforturile de definire a propriilor politici maritime integrate. Pentru a facilita schimburile de cele mai bune practici, Comisia a instituit un sistem de partajare a informațiilor și de documentare a progreselor realizate⁵.

Unele state membre au luat deja măsuri concrete pentru a ameliora guvernanta afacerilor maritime. Eforturi suplimentare sunt, totuși, necesare în special pentru instituirea unor structuri specifice de luare a deciziilor, însărcinate cu coordonarea diferitelor politici.

Comisia:

- va propune ca reprezentanții statelor membre din grupul de contact la nivel înalt să abordeze în mod periodic aspectele privind Marea Mediterană, pentru a discuta despre progresele realizate în materie de elaborare a politicii maritime integrate;
- va încuraja statele membre să facă schimb de cele mai bune practici în materie de guvernanta maritimă integrată, în special prin programele legate de Obiectivul de cooperare europeană teritorială pentru Mediterana.

Datorită faptului că Marea Mediterană este semi-închisă și al impactului trans-frontalier al activităților maritime, o cooperare sporită cu partenerii mediteraneeni care nu sunt membri ai UE este indispensabilă. Exercițiul schimbului de informații, menționat anterior, va fi extins pentru a cuprinde și partenerii care nu sunt membri ai UE, dar care sunt interesați de abordarea integrată. În acest scop, partenerii din afara UE ar putea fi invitați să numească puncte de contact care să participe, dacă este cazul, la un dialog de nivel înalt la scara întregului bazin. Cooperarea privind elaborarea politicii maritime integrate și guvernanta ameliorată care rezultă din aceasta se va baza și pe cadrul multilateral actual, pe Uniunea pentru Mediterana, pe acordurile bilaterale existente și pe cooperarea regională din cadrul politicii europene de vecinătate, precum și pe relațiile cu țările candidate și cu țările potențial candidate.

⁴ COM(2008) 395.

⁵ A se vedea următoarele situri web:

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/governance_memberstates_en.html

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/memberstates_en.html

Comisia a decis:

- să instituie un grup de lucru dedicat politicii maritime integrate, pentru angajarea dialogului și realizarea schimbului de cele mai bune practici cu statele de coastă mediteraneene care nu sunt membre ale UE;
- să ofere, în cadrul Instrumentului european de vecinătate și parteneriat⁶, asistență tehnică partenerilor mediteraneeni care își exprimă interesul pentru abordarea integrată cu privire la afacerile maritime, sporind astfel gradul de conștientizare al acestora și contribuind la fixarea obiectivelor și la implementarea mecanismelor.

3.2. Guvernanța spațiului marin

Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării (UNCLOS) din 1982 stabilește cadrul general pentru majoritatea activităților maritime și reflectă, pentru multe aspecte, dreptul internațional cutumiar. Convenția a fost ratificată de toate statele de coastă mediteraneene, cu excepția Turciei, Siriei, Israelului și Libiei.

În prezent, o mare parte a spațiului marin mediteranean este format din mare liberă. Aproximativ 16% din spațiul marin este reprezentat de ape teritoriale, iar 31% este compus din diverse zone maritime, adesea contestate de alte state de coastă, fie datorită mărimii zonei revendicate, fie datorită validității acestei revendicări⁷.

Aceasta înseamnă că o mare parte a apelor din Marea Mediterană se află în afara zonelor care intră sub jurisdicția statelor de coastă sau asupra cărora sunt exercitate drepturile suverane ale acestora. În consecință, aceste state nu au puteri prescriptive sau executorii pentru a reglementa în mod exhaustiv activitățile umane în afara acestor zone, inclusiv în ceea ce privește protecția mediului marin și a modului de desfășurare a pescuitului și de dezvoltare a surselor de energie. În afara acestor zone, statele pot adopta numai măsuri legate de cetățenii și navele proprii. În contextul cadrului limitat oferit de convențiile regionale pot fi întreprinse unele acțiuni în comun, cu privire la protecția mediului marin și conservarea și gestionarea resurselor vii, cu toate că problema aplicării deciziilor adoptate rămâne de actualitate, în special în ceea ce privește țările terțe care nu sunt parte la aceste convenții.

Această situație este cauzată de faptul că în Mediterana, problemele privind delimitarea frontierelor între statele adiacente sunt legate de dispute complexe și sensibile din punct de vedere politic referitoare la o zonă care nu depășește 400 de mile nautice. Aceasta diferă de situația altor mări semi-închise din UE, cum este

⁶ Documentul de strategie regională IEVP (2007-2013) pentru Parteneriatul euromediteranean.

⁷ În ceea ce privește coloana de apă, cinci state de coastă au adoptat o legislație care proclamă o zonă contiguă de 12 NM, adiacentă apelor lor teritoriale, în scopul aplicării legilor și reglementărilor privind vama, fiscalitatea, imigrarea sau sănătatea. Cinci state de coastă au definit o zonă arheologică, adiacentă apelor teritoriale, în scopul protejării patrimoniului cultural subacvatic. Patru state de coastă au definit zone protejate de pescuit și trei state au stabilit zone de protecție ecologică. Cinci state de coastă au stabilit zone economice exclusive (ZEE), în care statul de coastă deține drepturi suverane asupra resurselor marine biologice și nebiologice.

Marea Baltică, unde majoritatea țărilor au soluționat problemele de delimitare pe baza UNCLOS și au căzut de acord asupra limitelor zonelor maritime respective.

În ceea ce privește cooperarea multilaterală, cu puține excepții, acordurile internaționale și regionale care reglementează activitățile maritime vizează câte un singur sector. Comisia a lansat un studiu care își propune să determine principalele obstacole care blochează ratificarea, punerea în aplicare și respectarea deciziilor de la nivelul acordurilor existente și al organizațiilor care se ocupă cu afaceri maritime în acest bazin, precum și posibilitățile de ameliorare a cooperării multilaterale și a asistenței în acest context.

Pentru a realiza progrese spre o abordare intersectorială a afacerilor maritime, este necesară o viziune mai transparentă asupra lucrărilor realizate de aceste organizații, care să determine, între altele, dacă prevederile adoptate sau promovate de aceste organisme sunt monitorizate în mod sistematic și implementate pe deplin. De asemenea, este necesară clarificarea în continuare a rolurilor și responsabilităților statelor de coastă, în special referitor la gestionarea zonelor maritime într-o perspectivă de dezvoltare durabilă.

Având în vedere disparitățile politice și economice, ar putea fi încurajată o mai bună guvernare a spațiului marin la nivel subregional. Progresele în această privință sunt realizate mai ales atunci când statele adiacente ajung la un acord cu privire la delimitarea unei frontiere marine comune sau când gestionează în comun, în mod eficace, resursele lor biologice și nebiologice. Părțile interesate au atras deja atenția guvernelor și instituțiilor internaționale asupra urgenței cu care trebuie realizate progrese în aceste privințe.

Comisia:

- va sprijini instaurarea unui dialog structurat și informal între statele de coastă mediteraneene prin intermediul unor reuniuni la nivel înalt și participarea instituțiilor academice și a altor organizații internaționale, în vederea ameliorării guvernării spațiului marin, inclusiv la nivel subregional;
- va furniza o vedere de ansamblu a acordurilor existente și a organizațiilor active în domeniul afacerilor maritime din Mediterana;
- va formula recomandări pentru ameliorarea cooperării intersectoriale între acordurile și organizațiile existente;
- va continua să încurajeze ratificarea și implementarea concertată a UNCLOS în relațiile sale bilaterale;
- va lansa un studiu cu privire la costurile și beneficiile stabilirii zonelor maritime.

3.3. O participare mai intensă a părților interesate

Încă de la începuturile sale, politica maritimă integrată numără printre caracteristicile sale principale participarea intensă a părților interesate. Societatea civilă pledează pentru instaurarea unui dialog ameliorat la nivel regional ca mijloc de îmbunătățire a

guvernanței în Mediterana. De asemenea, un consiliu consultativ regional (CCR) a fost înființat recent în Mediterana pentru a regrupa părțile interesate din sectorul pescuitului.

Participarea părților interesate va rămâne o prioritate cheie în cadrul implementării politicii maritime integrate în Mediterana.

Comisia:

- va încuraja platformele care regroupează părțile interesate să abordeze în mod periodic probleme privind Marea Mediterană, cu scopul de a sugera priorități în cadrul procesului de elaborare a politicii maritime integrate la nivelul bazinului;
- va explora diferite opțiuni care să permită o mai bună asociere a părților interesate din toate statele de coastă.

4. INSTRUMENTE TRANSVERSALE PENTRU O GUVERNANȚĂ MARITIMĂ INTEGRATĂ

O mai bună guvernanță maritimă trebuie să fie asociată cu instrumente transversale destinate generării unui potențial suplimentar de creștere economică a activităților maritime și asigurării protecției mediului și a unui viitor mai bun pentru populațiile din zonele de coastă.

4.1. Planificarea Spațiului Maritim și Strategiile Marine

Deși în prezent sunt afectate de criza economică, se așteaptă ca activitățile maritime din Mediterana să crească, începând cu traficul maritim până la dezvoltarea surselor regenerabile de energie și a fluxurilor turistice. O utilizare mai intensă a potențialului de creștere a bazinului, în condiții compatibile cu realizarea unei bune stări ecologice, precum și optimizarea rezultatelor care decurg din aceasta, pot fi mai bine exploatate prin intermediul planificării spațiului maritim.

Acesta din urmă este proiectat ca un instrument de guvernanță eficace pentru punerea în aplicare a unei gestionări bazate pe ecosistem, care abordează efectele interdependente ale activităților maritime, conflictele legate de diversele utilizări ale spațiului și conservarea habitatelor marine. Comunicarea Comisiei privind foaia de parcurs din 2008⁸ prevede o serie de principii pentru elaborarea abordărilor privind planificarea spațiului maritim de către statele membre ale UE și poate fi, de asemenea, utilă în contextul mai extins al Mediteranei.

Cu toate acestea, în comparație cu alte bazine maritime, practicile de planificare a spațiului maritim din Mediterana rămân limitate, probabil din cauza problemelor sensibile legate de stabilirea zonelor maritime și de delimitarea frontierelor. Aceste dificultăți trebuie soluționate pentru a permite o dezvoltare a planificării spațiului la niveluri adecvate.

⁸

COM(2008) 791.

Statele membre ale UE au ajuns la un acord cu privire la realizarea unei bune stări ecologice a apelor marine până în 2020⁹, grație elaborării „strategiilor marine” integrante care aplică o abordare bazată pe ecosistem activităților umane cu efecte asupra mării și care sunt strâns legate de planificarea spațiului maritim. Îndeplinirea acestor obligații, atunci când este cazul în cooperare cu convențiile maritime regionale [în special Convenția de la Barcelona și Comisia generală pentru pescuit în Marea Mediterană (CGPM)] sau la nivel subregional, reprezintă cheia implementării politicii maritime integrate în Mediterana. În plus, „Regulamentul privind Mediterana”¹⁰ are deja ca obiectiv o abordare integrată bazată pe ecosistem a gestionării pescuitului. Această abordare va fi ameliorată în continuare prin viitoarea reformă a politicii comune din domeniul pescuitului a UE¹¹.

Comisia:

- va lansa un studiu privind planificarea spațiului maritim în bazinul mediteraneean, pentru a identifica zonele potențiale pentru aplicarea sa, a analiza obstacolele și a evidenția soluțiile posibile privind aplicarea sa în subregiuni sau zone maritime specifice;
- va lansa, apoi, un proiect pentru a testa aplicarea planificării spațiului maritim la nivel subregional și a încuraja practici transfrontaliere concrete;
- va ajuta statele membre, printr-o strategie comună de implementare, să respecte obligațiile care le revin în temeiul Directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin, legate de strategiile marine, incluzând evaluarea globală, înainte de 2010, a apelor marine și a utilizărilor acestora.

4.2. Gestionarea integrată în zonele de coastă și insule

Schimbările climatice, dezvoltarea porturilor, turismul litoral și investițiile legate de acesta, preocupările privind protecția patrimoniului maritim și mediul marin, inclusiv siturile NATURA 2000, trebuie toate tratate în cadrul unei abordări integrate privind gestionarea zonelor de coastă mediteraneene. Comisia s-a angajat să vegheze asupra faptului că adaptării la schimbările climatice i se acordă prioritatea necesară în zonele de coastă și marine, după cum este indicat în cartea albă¹².

Protejarea și interconectarea patrimoniului maritim, împreună cu interesele economice și de mediu, vor fi, de asemenea, asigurate mulțumită instrumentelor existente, precum inițiativa Destinații europene de excelență (EDEN) și Premiul Uniunii Europene pentru conservarea patrimoniului cultural/Premiile Europa Nostra. În această privință există un potențial ridicat de dezvoltare globală a bazinului mediteraneean, care posedă, prin natura sa, o mare bogăție culturală.

Instrumentele transversale de guvernare pot ajuta regiunile de coastă din Mediterana să gestioneze în mod mai integrat chestiunile de sustenabilitate socială, economică și

⁹ Directiva 2008/56/CE din 25.6.2008.

¹⁰ Regulamentul (CE) nr. 1967/2006 al Consiliului din 21.12.2006.

¹¹ COM(2009) 163.

¹² COM(2009) 147.

de mediu. Strategiile naționale de management integrat al zonelor costiere (ICZM) sunt în curs de a fi elaborate de către statele membre din Mediterana, iar CE a semnat de curând un prim instrument juridic la scara întregului bazin cu privire la ICZM, care a fost adoptat în cadrul Convenției de la Barcelona¹³.

Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare, precum ameliorarea coordonării dintre gestionarea dezvoltării activităților maritime din larg și a dezvoltării aferente a activităților de pe uscat (frontiera terestră-marină). Această coordonare este aplicabilă în special insulelor, unde conectivitatea deține o importanță particulară. În acest context, statele membre sunt încurajate să elaboreze strategii integrate pentru a răspunde provocărilor specifice regiunilor insulare și să instituie un sistem de schimb ale celor mai bune practici. Baza de cunoștințe referitoare la practicile ICZM din Mediterana trebuie de asemenea ameliorată.

Prin promovarea constantă a unei abordări coerente de o parte și de alta a frontierei terestre-marine, în temeiul unei orientări bazate pe ecosistem, elaborarea unei politici maritime integrate în bazinul mediteraneean va relansa exploatarea potențialului pe care îl deține ICZM.

Comisia:

- va furniza un inventar accesibil pe internet al instrumentelor, celor mai bune practici și studiilor de caz privind ICZM, în vederea ameliorării implementării acestuia;
- va sprijini, în cadrul celui de-al 7-lea program-cadru al UE (PC7), elaborarea unei baze de cunoștințe referitoare la ICZM în Mediterana, o atenție particulară fiind acordată cooperării internaționale;
- va testa posibilitățile de intensificare a interfeței terestre-marine, în special prin conectarea planificării terestre și maritime prin intermediul acțiunilor de planificare a spațiului maritim propuse în cadrul secțiunii 4.1.

4.3. Facilitarea acțiunilor bazate pe cunoaștere

Dezvoltarea economiilor maritime durabile și a gestionării costiere eficace necesită politici bazate pe cele mai bune cunoștințe științifice disponibile.

Colectarea periodică a datelor de bază este necesară pentru evaluarea atât a stării ecologice a mărilor, cât și a randamentelor posibile ale resurselor naturale. Comisia va continua să promoveze importanța avizelor științifice și a colectării de date în ceea ce privește aplicarea politicii comune în domeniul pescuitului și a legislației din domeniul mediului în Mediterana. Va fi de asemenea luată în considerare intensificarea cooperării cu țările mediteraneene din afara UE cu privire la colectarea de date de bază, prin intermediul programelor comune și al dezvoltării capacităților existente.

¹³

Protocolul privind managementul integrat al zonelor costiere ale Mării Mediterane, semnat la Madrid, Spania, la 21 ianuarie 2008.

Recenta strategie europeană de cercetare marină și maritimă¹⁴ își propune să amelioreze eficiența și excelența prin stimularea eforturilor de cercetare integrate. Ea recunoaște și importanța intensificării cooperării științifice internaționale în calitatea sa de vector important al gestionării integrate a activităților maritime în apele partajate. Implementarea sa în Mediterana va fi utilizată drept bază pentru ameliorarea guvernantei integrate. Sunt necesare infrastructuri ameliorate de cercetare marină, eforturi de cercetare și dezvoltare tehnologică (RTD) integrate prin intermediul centrelor de activități (clustere) maritime și al platformelor tehnologice și sinergii între statele membre și regiuni pentru găsirea soluțiilor coerente care să permită realizarea pe deplin a potențialului economic al mărilor noastre, în temeiul unei abordări bazate pe ecosistem. În special, trebuie continuată dezvoltarea observațiilor multidisciplinare despre fundurile marine care poate contribui la înțelegerea și monitorizarea riscurilor de tsunami.

În plus, Comisia se află în curs de elaborare a Rețelei europene de observare și date privind mediul marin (EMODNET), prin care își propune să amelioreze infrastructura cunoașterii și să depășească obstacolele din calea descoperirii, accesării și utilizării datelor. Un atlas european al mărilor este în curs de elaborare, pentru a spori gradul de conștientizare și a crea o identitate maritimă comună în bazinele maritime. Aceste instrumente vor avea o acoperire la nivel de bazin.

Comisia:

- va acorda o atenție deosebită Mediteranei în cadrul instituirii unei ERA-NET (rețea a Spațiului european de cercetare) marine integrate destinate intensificării coordonării privind cercetarea marină între statele membre;
- va defini un cadru strategic pe termen lung pentru cooperarea științifică la nivel de bazin în Mediterana, facilitând dezvoltarea cooperării privind cercetarea marină în cadrul unei programări structurate și răspunzând provocărilor identificate în comun;
- va depune eforturi majore în domeniul unei cercetări multitematice în cadrul PC7 al UE, destinată integrării cunoștințelor legate de Marea Mediterană în toate disciplinele pertinente.

4.4. Supravegherea integrată pentru ameliorarea siguranței și securității spațiului maritim

Supravegherea activităților și operațiilor maritime este necesară pentru gestionarea cu succes a activităților pe mare și pentru a face față dificultăților principale în materie de siguranță și securitate din Mediterana.

O implementare strictă a legislației UE cu privire la siguranța maritimă de către statele membre ale UE și dezvoltarea capacităților administrațiilor maritime și autorităților portuare din țările partenere mediteraneene sunt esențiale pentru prevenirea accidentelor și a poluării la baza cărora se află navele, inclusiv a

¹⁴

COM(2008) 534.

deversărilor ilegale de hidrocarburi. Proiectul regional finanțat de UE, SAFEMED, din domeniul siguranței și securității maritime și al protecției mediului marin contribuie la reducerea lacunelor de reglementare și structurale existente între statele membre și țările partenere mediteraneene. În plus, Comisia va propune ca Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA) să inițieze o cooperare tehnică cu partenerii mediteraneeni, inclusiv în cazul accidentelor cu efecte de poluare, prin furnizarea unor nave maritime antipoluare¹⁵. În ceea ce privește supravegherea circulației navelor, va fi luată în considerare o extensie eventuală a serverului regional mediteranean al sistemului de identificare automată (AIS).

În ultimii ani, Frontex și-a intensificat sprijinul oferit statelor membre mediteraneene care fac obiectul unei presiuni copleșitoare a fluxurilor ilegale de imigrare¹⁶. Comisia va promova, prin intermediul dialogului și asistenței financiare acordate țărilor partenere mediteraneene, participarea acestora din urmă la activitățile coordonate de Frontex în Mediterana. În ceea ce privește aplicarea legislației privind traficul maritim de droguri, este asigurată o cooperare intensificată în cadrul Centrului Maritim de Operațiuni și Analize – Stupefiante (MAOC-N) și al *Centre de Coordination pour la Lutte Anti-Drogue en Méditerranée* (CeCLAD-M).

Cu toate acestea, până în prezent, supravegherea maritimă s-a desfășurat cel mai adesea într-un mod sectorial și a fost caracterizată de colectarea multiplicată a datelor privind supravegherea la nivel național și de către diverse autorități. În acest context, unul dintre obiectivele principale ale politicii maritime integrate este integrarea supravegherii maritime prin promovarea schimburilor de informații și intensificarea cooperării dintre autoritățile naționale responsabile cu monitorizarea și supravegherea pe mare¹⁷, fără a afecta misiunile și competențele lor stabilite de legislația comunitară și națională. În acest fel este posibilă atât ameliorarea nivelului general de supraveghere în termeni de colectare și procesare a informațiilor, permițând furnizarea unor răspunsuri mai bine coordonate pe mare sau în porturi, cât și reducerea costurilor de supraveghere prin utilizarea economiilor de scară neexploatate încă. Includerea țărilor partenere mediteraneene în integrarea supravegherii maritime trebuie luată în considerare și în continuare.

Comisia:

- lansează un proiect pilot pentru ameliorarea cooperării între autoritățile naționale ale statelor membre mediteraneene responsabile cu monitorizarea maritimă, operațiile de supraveghere și schimbul de informații între autoritățile portuare;
- va prezenta, într-o comunicare viitoare, o serie de principii de orientare a supravegherii maritime integrate în UE, în scopul trecerii progresive de la o abordare sectorială la una integrată a supravegherii maritime la nivel comunitar și național.

¹⁵ COM(2009) 301.

¹⁶ Consiliul European din 19 iunie 2009 și-a reafirmat preocuparea cu privire la imigrarea ilegală, declarând că: „Evenimentele recente din Cipru, Grecia, Italia și Malta subliniază urgența consolidării eforturilor de prevenire și combatere eficientă a imigrației ilegale la frontierele maritime din sudul UE...”.

¹⁷ SEC(2008) 2737 și COM (2008) 68.

5. CONCLUZIE

Pentru a răspunde provocărilor care afectează Marea Mediterană este nevoie de soluții comune și mai ales integrate, bazate pe o mai bună guvernanta maritimă. Acest fapt este valabil în special atunci când sunt luate în considerare cererile de resurse naturale și presiunea asupra mediului marin, din ce în ce mai ridicate, precum și nevoia continuă de asigurare a creșterii economice și a ocupării forței de muncă în sectoarele și regiunile maritime.

O abordare integrată a afacerilor maritime ar trebui, în mod clar, să nu afecteze instrumentele și obiectivele stabilite în vederea avansării în unele sectoare maritime specifice. Dimpotrivă, aceasta își propune să furnizeze perspectivele și instrumentele transversale necesare pentru minimizarea efectelor negative și optimizarea eficacității și rezultatelor.

Prin urmare, Comisia invită Consiliul și Parlamentul European:

- să aprobe obiectivele și acțiunile menționate în prezenta comunicare;
- să susțină abordarea propusă în cadrul domeniilor lor respective de responsabilitate.